

Bezpečnostní strategie nové epochy

(Role, hlavní úkoly a funkce armády USA)

Když nastoupila současná americká administrativa, stály Spojené státy před naprosto změněným bezpečnostním prostředím. Základní bezpečnostní imperativ posledního půlstoletí - zadržování komunistické expanze a souběžně s tím odvracení jaderné války - zmizel. Místo toho je Amerika konfrontována s celým spektrem nových a i staronových bezpečnostních úkolů, se kterými se musí ať chce či nechce postupně vyrovnat. Byla vypracována nová národní bezpečnostní strategie, určující jakou roli bude Amerika v tomto novém mezinárodním kontextu hrát a která zároveň rozvádí strategii na podporu amerických zájmů doma i v zahraničí. Tato strategie je ovlivňována nejenom změněným mezinárodním prostředím, ale také vývojem nejmodernější technologie. V následujícím příspěvku se pokusíme čtenáře alespoň stručně uvést do problematiky nových rolí, úkolů a funkcí americké armády. Nejvíce pozornosti budeme věnovat pozemnímu vojsku, které obecně představuje páteř našich i amerických ozbrojených sil.

Předně američtí vojenští odborníci soudí, že i když je třeba při vojenském plánování se vznikem nějaké nové celosvětové hrozby stále počítat, není nutné udržovat rozsáhlé ozbrojené síly, které by takovému ohrožení čelily. Amerika má a bude mít dost času, aby mohla své síly přeskupit a reorganizovat. Americká strategie tedy může být charakterizována na prvním místě tím, že ustoupila od konceptu nepravděpodobné globální války a začala budovat síly, které by byly připraveny rozhodnout regionální krize - jako tomu bylo například v operacích *Just Cause* (Panama), *Provide Comfort* (Turecko a severní Irák), *Restore Hope* (Somálsko). Připravenost pro krize podobného druhu znamená být připraven v rámci celkových sil, které se skládají z výborně vycvičených aktivních sil, jež jsou posilovány rezervními složkami: pokud by však krize měla větší rozměr, jako tomu bylo při operacích *Pouštní štít* či *Pouštní bouře*, musí být povolány větší počty příslušníků Národní gardy a rezervních jednotek.

NÁRODNÍ VOJENSKÁ STRATEGIE

Efektivní zasazení ozbrojených sil předpokládá dynamickou a citlivou vojenskou strategii. Konec studené války a vypracování nové strategie ale ovlivnily více než jen velikost a strukturu ozbrojených sil. Měly také značný vliv na určení rolí, hlavních úkolů a funkcí ozbrojených sil a spojených velitelství.

Zde musí být nejprve vysvětleny některé pojmy, které jsou při tvorbě vojenské strategie běžně používány. Jedná se termíny *role*, *hlavní úkoly* (mise) a *funkce* ozbrojených sil.

Velmi často jsou totiž užívány nesprávně jako synonyma, ale rozdíly mezi nimi jsou v současné americké vojenské terminologii velmi důležité a publikace *Role, hlavní úkoly a funkce ozbrojených sil Spojených států (Roles, Missions and Functions of the Armed Forces of the United States)*, která je uvádí, klade zvláštní důraz na jejich přesné rozlišování.

ROLE jsou širší a trvalejší. Jsou to cíle, pro které vlastně americký Kongres vydal zákon o zřízení druhů vojsk.

HLAVNÍ ÚKOLY (mise) jsou úkoly určené prezidentem či ministrem obrany vrchním velitelům druhů vojsk.

FUNKCEMI ozbrojených sil jsou specifické povinnosti nařízené prezidentem a ministrem obrany, umožňující druhům vojsk plnit jejich zákonem dané role.

Vyjádřeno jednou větou: primární funkcí ozbrojených sil je starat se, aby síly byly organizovány, vycvičeny a vyzbrojeny, aby mohly provádět svou roli - být zasazeny vrchním velitelem k úspěšnému splnění svých hlavních úkolů (misí).

Základy současného rozdělení rolí a funkcí druhů ozbrojených sil byly položeny zákonem o národní bezpečnosti z r. 1947. Na národní úrovni rozdělení na pozemní vojsko, letectvo, námořnictvo, námořní pěchotu a pobřežní stráž pomáhalo při rozhodování v nastalých krizích i přímo na válčišti. Vrchní velitelé (CINCs) mohli efektivně přizpůsobovat vojenskou reakci na jakoukoli situaci, bez ohledu na dané podmínky.

Počátkem léta 1992 byla provedena celková revize (*top-to-bottom review*) rolí a hlavních úkolů armády. Tato revize, která byla řízena Spojeným štábem, se týkala všech druhů vojsk a vrchních velitelů. Byly pro ni vybrány zejména ty oblasti, ve kterých dva či více druhů ozbrojených sil vykonávaly podobné úkoly a kde by jejich restrukturování mohlo přinést podstatné úspory, či kde se změny ve strategii a struktuře sil jevily jako vhodné. Jedním z hlavních úkolů bylo totiž eliminovat zbytečné duplikace činností mezi druhy vojsk - zejména při neočekávaných krizových či jiných naléhavých situacích (*emergencies*), které jsou dnes ještě méně předvídatelné než uprostřed studené války.

V současné době jsou základem ozbrojených sil USA síly umístěné na vlastním území Spojených států (CONUS), které představují tzv. jádro ozbrojených sil (*Base Force*). Toto jádro je tvořeno silami, jež jsou sice menší než bývala armáda studené války, ale zato musí být vysoce flexibilní, dobře vycvičené a vysoce bojeschopné. Jde tudíž o budování dynamické armády, jejíž reakce mohou být pružně přizpůsobovány dalším změnám v aktuálním strategickém prostředí.

Proto byly podrobně zkoumány role, hlavní úkoly (mise) a funkce ozbrojených sil a vypracována doporučení, jaké síly i po redukci jejich velikosti a nákladů dále udržovat a případně i posilovat. To vše obsahuje zpráva *Role, hlavní úkoly a funkce ozbrojených sil Spojených států*. Tato zpráva předsedy Sboru náčelníků štábů (což je vlastně co se týče armády vrcholný poradní orgán ministra obrany a amerického prezidenta, a proto veškeré jeho dokumenty zasluhují zvláštní pozornost) mezi nutné změny zahrnuje především změny v infrastruktuře, změny sjednoceného plánu velení, skutečnost že byly značně eliminovány jaderné funkce americké armády, chemické zbraně, vzrostly nároky na přepravu ozbrojených sil, na logistiku, vojenské zpravodajství, změnila se doktrína, výcvik a úkoly ozbrojených sil se rozšířily (např. o účast na protidrogových operacích ap.).

* *Změna infrastruktury*

Nový koncept jádra ozbrojených sil USA (*Base Force*) vyžaduje pochopitelně i odpovídající redukci infrastruktury. Ke zrušení nebo sloučení a přestavbě bylo ve všech druhích vojsk určeno více než 170 činností. Například zásobovací funkce všech druhů vojsk byly spojeny do jediné Správy vojenského zásobování (*Defense Commissary Agency*). Byli určeni pracovníci, kteří budou dohlížet na likvidaci skládek nebezpečného odpadu, které patřily ministerstvu obrany, pro dohled na společně užívané oceánských terminálů, zabezpečení zdravotnickým materiálem, vojenskou poštovní službu, pomoc při přírodních katastrofách na území USA. Byly redukovány a reorganizovány štáby všech druhů vojsk.

* *Sjednocený plán velení*

Podrobný přehled rolí, hlavních úkolů a funkcí nezbytně zahrnuje i revizi sjednoceného plánu velení (*Unified Command Plan*), což je dokument, podle kterého jsou zřizovány spojená velitelství (*combatant commands*) a který určuje jejich geografickou a funkční zodpovědnost. Hlavní změnu zde představuje zřízení amerického strategického velitelství (*US Strategic Command*). Poprvé v americké historii jsou tak atomové zbraně podřízeny pod jediného vrchního velitele. Zřízení tohoto strategického velitelství také snížilo náklady díky reorganizaci velitelství letectva, strategického leteckého velitelství: jeho zřízení nejenom centralizovalo řízení amerických strategických jaderných sil, ale zrušilo i 1100 štábních míst, včetně více než poloviny všech generálských a admirálských míst.

* *Eliminace jaderných funkcí*

Organizace amerických jaderných sil se naprosto změnila. Americké strategické bombardéry, řízené střely a ponorky jsou střídavě buď pod velením generála letectva, nebo admirála vojenského námořnictva. Takové uspořádání by bylo před několika lety těžko představitelné a jde možná o nejdramatičtější změnu od roku 1947 při stanovení rolí a hlavních úkolů druhů vojsk.

V důsledku prezidentské jaderné iniciativy, vypracované pod vedením Sboru náčelníků spojených štábů a ministra obrany, pozemní vojsko a námořní pěchota již nemá jaderné zbraně, které vlastnily od poloviny padesátých let. Jadernou podporu jim nyní poskytuje vojenské námořnictvo a vojenské letectvo. Navíc byly z lodí, ponorek a letounů vojenského námořnictva, které startují z pozemních základů, odstraněny taktické jaderné zbraně. Poprvé od padesátých let byla zrušena pohotovost všech amerických strategických bombardérů a všech 450 řízených střel Minuteman II.

* *Už žádné chemické zbraně*

Podepsáním konvence o chemických zbraních v Paříži 13. ledna 1993 se Spojené státy zřekly užití chemických zbraní. Jednotlivé druhy vojsk už nemusí udržovat kapacity nutné pro odvetu letátními chemickými zbraněmi, což jednak snižuje náklady na výcvik a provoz chemických zbraní, jednak umožňuje, aby byly zásoby chemických zbraní bezpečně a účinně zničeny.

* *Strategická přeprava*

Nové regionální zaměření americké armády, spojené s velkými redukcemi počtu vojáků v zahraničí, klade nesmírný důraz na strategickou mobilitu. Budování velitelství pro dopravu je po organizační stránce hotové, co zbývá je přizpůsobení přepravních kapacit nové strategii a konceptu jádra ozbrojených sil umístěných v USA. Nově formovaná

strategická mobilita zlepši nasazení lehké divize či těžké brigády pozemního vojska do jakékoli oblasti na světě, kde propukne krizové situace, během asi dvou týdnů, a dvou těžkých divizí asi do jednoho měsíce.

* *Nový pohled na logistiku*

Posun od strategických k regionálním konfliktům umožňuje provést velké změny při stanovení potřeb logistické podpory. Pro globální válku byly nutné dostatečně velké zásoby, takže každý vrchní velitel (CINC) mohl bojovat na daném válčišti samostatně a po poměrně značně dlouhou dobu bez doplňování zásob ze Spojených států. Nová strategie potřebuje pouze dostatek „startovních“ zásob, aby vojska vydržela, dokud jednotky na válčišti nebudou doplněny ze Spojených států či z jiných míst předem připravených zásob materiálu (který může být rychle přepraven z jedné oblasti do druhé). Odhaduje se, že například pozemní vojsko podle tohoto nového konceptu může dosáhnout 50% redukce požadavků na válečné rezervy. Bojová logistika s touto novou strategií vstoupila do nové éry.

* *Vojenské zpravodajství*

Zpravodajská podpora americké armády ve válce v Perském zálivu byla pravděpodobně zatím tou nejlepší zpravodajskou podporou v historii. Částečně to bylo díky technologickým zlepšením, která byla zavedena již před válkou, částečně díky inovacím, které byly provedeny během války.

Jaká opatření byla zatím přijata? Byl např. ustaven stálý výbor vedoucích zpravodajských pracovníků, který má určovat programové priority a zároveň koordinovat zabezpečení zpravodajských organizací. Pro všechny vrchní velitele byla zřízena společná zpravodajská centra druhů vojsk (*Joint Intelligence Center*), stejného druhu, jaké měl generál Schwarzkopf. V Pentagonu bylo vybudováno Národní zpravodajské centrum všech druhů ozbrojených sil (*National Military Joint Intelligence Center*), které má sloužit jako ústředí veškerého zpravodajského zabezpečení velitelství a speciálních jednotek tím, že bude fungovat jako národní středisko pro shromažďování, třídění a distribuci zpravodajských informací získaných Ústřední zpravodajskou službou (CIA), Vojenskou zpravodajskou službou (DIA) a Správou pro národní bezpečnost (NSA). Pro včasné předávání map, fotografií cílů, fotografií mj. z globální komunikační satelitní sítě INTEL přímo na bojiště, byl zřízen Centrální úřad obrazových informací (*Central Imagery Office*). V rámci CIA byl také zřízen Úřad vojenských záležitostí, aby byla napravena malá dostupnost celostátních zpravodajských informací konstatovaná veliteli během války v Perském zálivu. Byl eliminován deficit informací shromažďovaných jednotlivými agenty (HUMINT - *Human Intelligence*) tím, že zadávání úkolů bude provádět Vojenská zpravodajská služba (DIA).

* *Doktrína a výcvik*

Velký kus práce byl vykonán při vypracovávání společné doktríny více druhů ozbrojených sil (*joint doctrine*). Základním dokumentem je zde publikace *Joint Warfare of the US Armed Forces: Joint Warfare is Team Warfare* (Společné vedení války amerických ozbrojených sil: Společný boj je týmový boj). Při její tvorbě bylo využito např. zkušeností ze cvičení *Ocean Venture 92*, *Tandem Thrust 92* konaných na pobřeží Karolíny, Kalifornie a ve středním Pacifiku, kde tisíce vojáků, námořníků, letců, námořní pěchoty plnily společné bojové úkoly. Mnohé o nové americké společné doktríně a zaměření výcviku napovídá použití konceptu synchronizace leteckých operací (*Joint Force*

Air Component Commander) ve válce v Perském zálivu. Podle tohoto konceptu byly řízeny všechny operace letectva, které měl generál Schwarzkopf k dispozici. Byl to historický předěl, jehož úspěšnost prokázal výsledek války.

* *Rozšířené úkoly: protidrogové operace*

Již od r. 1989 začalo ministerstvo obrany USA podstatně rozšiřovat svou účast v boji proti ilegálnímu dovozu drog. Tato rozšířená mise vyžaduje zasazení jak vojáků v aktivní službě, tak rezervistů, kteří ovšem musí být na tuto netradiční roli armády patřičně vycvičeni a připraveni. Při plánování a provádění protidrogových operací americké ozbrojené síly spolupracují s nejrozmanitějšími mezirezortními organizacemi, policií a armádami různých států.

VLIV NOVÝCH TECHNOLOGIÍ

Nové technologie byly vždy pohotově přizpůsobovány pro potřeby pozemního, vzdušného i námořního boje. Pokročilé systémy, do kterých dnes Amerika investuje nemálo národního bohatství, prodělaly svůj křest v bojích při operacích *Just Cause* a *Desert Storm*. Bez přehánění je možné uvést, že tyto nové technologie změnily celý tradiční styl válčení. Pro včasné varování, vojenské zpravodajství, průzkum terénu, navigaci, velení, řízení, spojení, pro vyhodnocování bojové činnosti naší i spojenců byly rozsáhle využívány i kosmické systémy. Satelity zásobovaly vojáky informacemi doslova až do zákopů.

Zrychlující se tempo technologického rozvoje má také vliv na rozdělení činností mezi jednotlivé druhy vojsk, zvláště pro zásobování a získávání nového materiálu. Armáda, která včas přijme technologické inovace, získá rozhodující převahu na jakémkoli válčišti. Nová strategie klade požadavky na technologii, a tak ji mění. Tento vztah ale platí i opačně, zaváděná technologie ovlivňuje novou strategii.

Vývoj národních vojenských strategií v období po studené válce a nová ekonomická realita charakterizovaná stále se snižujícím rozpočtem na obranu ve spojení s pokročilou technologií daly vzniknout vizi, která je známá jako C⁴I bojovníka (*C⁴I for Warrior*). Je založena na vzrůstající závislosti na informačních systémech, které mají pomoci při získání rozhodující převahy v boji. Všechny druhy ozbrojených sil USA tuto vizi vyjádřily v následujících dokumentech: strategie pozemního vojska *The Enterprise Vision*, strategie vojenského letectva: *Horizon*, strategie vojenského námořnictva: *Copernicus ... Forward* a strategie námořní pěchoty: *MAGTF/C4I*.

● *Technická architektura*

Jedním z úkolů realizace plánu pozemního vojska (*The Enterprise Vision*) je vybudování rozsáhlé technické architektury na podporu bezproblémového (*seamless*) sdílení informací na celosvětové bázi. Plán nařizuje řediteli informačního systému C⁴I, aby společně s dalšími institucemi vypracoval a realizoval armádní technickou architekturu (ATA).

Vůdčí zásadou války informačního věku je že „sdílené situační vědomí, spojeno se schopností vést nepřetržité operace, umožní armádám informačního věku pozorovat, rozhodovat a jednat správněji, daleko přesněji než jejich nepřátelé“ (Gen. Gordon R. Sullivan, plk. James M. Dubik, v publikaci *War in the Information Age*). To předpokládá, že poskytované informace jsou spolehlivé, včasné, dostupné, využitelné a vzájemně sdílené. Fundamentální informační struktura tudíž musí umožnit spíše než bránit toku informací mezi zabezpečujícími jednotkami a strategickými či taktickými silami, musí

poskytovat flexibilitu, aby mohly být vzájemně přizpůsobovány hlavní úkoly (mise) armády a její organizační struktury.

Ovšem při absenci společné a technické architektury by většina informací a vložených systémů musela být vyvinuta (s někdy velice speciální a často uzavřenou) infrastrukturou pouze pro jeden druh vojska, což by způsobilo, že by se používaly různé způsoby předávání zpráv, existovala by různá architektura zpracování a přenosu informací. Interoperabilita by se stala velmi problematickou a finančně náročnou, byla by možná jen prostřednictvím drazé vyvíjených a udržovaných rozhraní (*interfaces*).

Technická architektura sama o sobě nezbuduje nic, avšak když je užívána spolu s další architekturou pozemního vojska zvanou *Enterprise* - operační a systémovou architekturou - bude technická architektura podporovat interoperabilitu mezi systémy, rovněž podstatně snižovat jak náklady, tak dobu vývoje a implementace modernizovaných systémů.

POSTUPNÁ PROMĚNA OZBROJENÝCH SIL

Pokud bychom se dosud uvedené pokusili shrnout, pak zásadní změny, respektive jednotlivé prvky celkové změny ozbrojených sil se týkají především nového zasazení ozbrojených sil, jejich interoperability, informační technologie, kvality a kvantity informací, celosvětové změny dostupnosti zdrojů pro obranu, administrativní a štábní činnosti, softwaru, multimediální integrace, vlastní modernizace armády, informační války, ochrany informací a konečně i samotného vojáka 21. století. Klíčem k těmto změnám je použití technologie C⁴I.

▲ Zasazení ozbrojených sil

První a nejdramatičtější změnu představuje způsob zasazení ozbrojených sil. Stará koncepce předpusnutí rozmístění sil, výzbroje a výstroje byla založena na ohrožení studené války. Pohotovostní jednotky (*forward deployed forces*) byly umístěny do oblastí pravděpodobného konfliktu (střední Evropa, Korea) a vycházely z extenzivně tvořených zpravodajských databází a map, které pokrývaly tyto oblasti. Pohotovostní jednotky měly bojové a týlové síly rozmístěny v připravených pozicích, takže bylo možné, aby byly zasazeny do boje v několika hodinách či dnech. Vzniklé chyby bylo možné snadno eliminovat, neboť výstroj a výzbroj byla umístěna mnohem blíže k bojišti a potřebný materiál mohl být snadno, bylo-li to nezbytné, přisunut k jeho přednímu okraji.

Jak již bylo několikrát zmiňováno, dnes je kladen důraz na armádu připravenou operovat kdekoli ve světě (*force projection*), za použití konceptu operací vedených z různých základů (*split-based operations*). Operační systémy musí mít schopnost rychle shromažďovat, vyhodnocovat a pracovat s požadovanými databázemi. Vlastní území Spojených států (*CONUS*) a předpusnuté základny budou sloužit jako výchozí body rozšíření americké mocenské přítomnosti, pro tzv. projekci síly (*power projection*). Z nich se vojáci a jednotky přesunou do leteckých/námořních shromaždišť. Přemísťovat se do oblastí nasazení budou po etapách.

Operace rychlého přemístění (*force projection*) mohou trvat několik dní, týdnů i měsíců, a proto, než budou jednotky, výzbroj a výstroj přepraveny, může dojít k nějakému selhání. Nicméně rychlý pokrok informační technologie umožní provádět operace voj. zpravodajství, logistického zabezpečení z vlastního území Spojených států a předpusnutých vojenských základů, a tak kompenzovat omezené strategické možnosti leteckého a

námořního přesunu, redukovat ohrožení jednotek a jejich týlové podpory (*support tail*) v oblasti operací. Jinými slovy: v mnoha operacích se vojenské základny stanou týlem divize či sboru. Spojení s národními zpravodajskými a logistickými orgány, hlavními orgány velení NCA (*National Command Authority*) bude prováděno prostřednictvím komerčních a vojenských komunikačních zařízení/kapacit.

▲ Interoperabilita

Druhá fundamentální změna se týká měnící se role a odpovědnosti informačního managementu. Podle staré koncepce bylo např. pozemní vojsko naprosto soběstačný druh vojska a vybudované systémy C⁴I sloužily v podstatě jen pro jeho potřebu. Interoperabilita s jinými druhy vojsk, s koaličními partnery (neboli se spojenými a kombinovanými jednotkami) byla úspěšně prováděna až na úrovni válčičtí (*theater*), prostřednictvím spojovacích skupin, hlavně u velkých jednotek. Nová koncepce kladе důraz na spojené a kombinované operace a (bude-li to proveditelné) i budování systémů C⁴I společně s jinými druhy vojsk. Pozemní vojsko se musí soustředit na interoperabilitu s jinými druhy vojsk (*joint interoperability*), na vyloučení duplikovaných činností a podporu společně nasazených jednotek na válčičtí JTFs (*Joint Task Forces*).

▲ Informační technologie

Třetí změnu způsobila informační a technologická revoluce (automatizace, počítače, spojovací technika, elektronika). Dříve byly spojovací sítě zřizovány tak, aby extenzivně zastřešovaly celou oblast, kde byly nasazené ozbrojené síly. Podle koncepce tzv. projekce síly (*force projection*) se bude na armádě žádat, aby se dokázala rychle přepravit, a to na velké vzdálenosti (*force mobility*). Vývoj satelitní technologie, technologie přenosu paketů, kapacita počítačů jsou těmi motivujícími faktory, které mění způsob, jakým jsou informace předávány až k samotnému vojákovi-bojovníkovi (*warfighter*). Nová koncepce předvídá samozřejmě spojení přes satelity, do první linie budou vysílána jen nezbytná komunikační pojítka, budou používány dálkové terminály, výkonné počítače.

▲ Kvalita a kvantita informací

Čtvrtá změna se soustřeďuje na kvalitu a kvantitu poskytovaných informací. Při operačním plánování byly užívány masné tužky a acetát. Díky výpočetní technice a počítačovým sítím, přenosům informací pomocí optických vláken, satelitů a asynchronním specifikacím sítí ATM nastupují významné změny.

Nová koncepce předvídá výkonná počítačová zařízení pro přenos „bezpečného hlasu“, dat, obrazových informací, podle potřeby i informací ze senzorů. Displeje s elektronickými mapami vytvářené z digitálních terénních databází budou přenášeny prostřednictvím satelitů do armádních systémů (jak zbraňových, tak C⁴I) a budou používány i vojáky v představených postaveních.

V reálném čase budou na displejích k dispozici doplněná data, na jakékoli úrovni poskytované aktuální zpravodajské informace, bude prováděno vyhodnocení zásahů cílů. V případě potřeby bude možné vytisknout elektronické mapy spolu s dalšími informacemi a obrazové informace přímo na stanovišti vojáka. I na představených stanovištích bude možné díky distribuované simulaci provádět cvičné simulace a plánování misí. Společné obrazovky informačních displejů a přímý přenos eliminují nevyhnutelné omyly, které mohou nastat během několikanásobných vstupů a při přenosech dat. Modelování a standardizace umožní jednotnou strukturu dat a definic systému velení pro postupnou integraci všech automatizovaných systémů velení a řízení (*Army Battle Command System*).

▲ Celosvětová změna dostupnosti zdrojů

I tato změna dostupnosti zdrojů mění vojenskou strategii. To představuje pátý moment celkové změny. Klesající rozpočet na obranu, celosvětová ekonomická konkurence, vývoj struktur ozbrojených sil nezbytně způsobují změny v procesu, jakým jsou navrhovány, modelovány a realizovány vojenské systémy. V minulosti armáda žádala o jedinečná zařízení, která by byla schopna zadržet přímou hrozbu ze strany Varšavské smlouvy. Proto byly systémy C⁴I omezeny jen na určitou část vlnového pásma, stupně bezpečnosti, zvláštní vojenské standardy a protokoly.

Pokroky komerční informační technologie a standardů (komerční přenos dat, automatizace, fotografie), vysoká cena vývoje vlastních speciálních zařízení a jejich velice krátká technologická životnost jsou těmi motivujícími faktory, které si vynucují změnu systému akvizičního procesu. Nová koncepce předpokládá širší využití:

1. komerčního satelitního spojení,
2. národních a mezinárodních komerčních standardů a protokolů (komerčních parametrů a pravidel).
3. komerční architektury otevřených systémů
4. místo vývoje vlastních aplikací nakupování hotových produktů.

Komerční komunikační technologie bude používána z vlastního území Spojených států a představených základěn na válčišti a do týlu sborů. Přímé spojení komerčních komunikačních zařízení s pohyblivými účastnickými stanicemi poskytne hodnotné a efektivní služby a vyhne se současným mezistupňům.

▲ Administrativa

Šestou změnou je řízení (management) dnešních složitých armádních operací a jejich administrativy. Administrativní a štábní činnost bývala převážně manuální, zdoluhavá, samé papírování. Softwarové aplikace pracovních počítačů, architektura klient-server (včetně místních sítí a distribuovaných databázových technologií) umožňují v podstatě bezpapírovou organizaci, kde pokročilé softwarové aplikace velice zvýší produktivitu a prostřednictvím elektronické tvorby dokumentů podstatně sníží náklady na jejich výrobu, ochranu, distribuci i uložení.

▲ Software

Sedmým prvkem změny je informační technologie, která hraje v současné armádě daleko větší úlohu než v minulosti. V minulosti celému procesu vývoje dominoval hardware (jak zbraňových systémů, tak C⁴I). Nesmírný pokrok vývoje mikroprocesorů způsobil změnu tradičního se soustředění na hardware. Nová koncepce předvídá další vývoj počítačového softwaru a systémů C⁴I jako multiplikátorů ozbrojených sil. Softwarové aplikace budou hrát roli při vývoji a zavádění strukturovaných programových jazyků, technik, nástrojů ap. Stanou se nesmírně důležitými pro vývoj stále větších a komplexních systémů.

▲ Multimediální integrace

Integrace multimediálních zdrojů (hlas, data, grafika) je osmým prvkem změny, která se stává velice užitečnou pro armádu a zaváděné systémy C⁴I. Vojenský i civilní sektor původně používal oddělená mediální zařízení s omezenou interoperabilitou mezi aplikacemi, jejichž zpracování a distribuce vyžadovaly mnoho manuální práce.

Nová koncepce předvídá poskytování informací vojákovi právě v tom okamžiku, kdy je potřebuje, formou informačního vysílání (*smart push*) a informací na vyžádání (*intelligent pull*). Integrované, několikanásobně zabezpečené, multimodální pracovní stanice/terminály (sestavující z bezpečných operačních systémů, softwaru C⁴I a komunikačních rozhraní) s přístupem ke globálním komunikačním sítím poskytnou vojákovi nezbytné základní informace pro vítězství v informační válce na bojišti. Sofistikované bezpečnostní databáze, geograficky distribuované a vzájemně propojené na celém světě, umožní sledovat jak nepřítele, tak vlastní jednotky, které budou součástí vysoce mobilních početných, značně rozptýlených a technologicky velmi pokročilých armád.

▲ Modernizace

Vlastní modernizace armády (ozbrojených sil) představuje devátý prvek změny. Je to stále pokračující proces, ve kterém se řeší obrovské problémy celého současného spektra měnících se hrozeb a snižujících se zdrojů vynakládaných na obranu. Podle staré koncepce používala armáda tzv. vertikální (trychtýřový) přístup pro budování a zlepšování systémů (jak C⁴I, tak zbraňových). Ovšem omezené zdroje na zavádění, respektive vylepšování příštích systémů, orientace na spojené a kombinované operace (tj. všech druhů zbraní a v rámci spojeneckých aliancí), na menší vojenské síly, které se budou řídit novou doktrínou nasazení vojsk v zahraničí z území Spojených států a předsunutých základů, mění způsob jakým jsou projektovány a vyvíjeny bojové systémy určené pro jednotlivce. Nová koncepce předpokládá takovou strategii modernizace ozbrojených sil, která se soustředí na horizontální technologii HTI (zahrnuje kromě digitalizace např. termovizor druhé generace FLIR, systém bojové identifikace jednotek a systém velení s postupnou integrací všech automatizovaných systémů velení a řízení ABCS).

Horizontální technologie HTI tedy integruje rozdílné zbraňové systémy (tanky, obrněná vozidla, letouny, vozidla C²) s běžnou technologií, a to prostřednictvím softwarového inženýrství, akvizice, plánovaným systémem postupného zlepšování zbraní a techniky P³I (*Pre-planned Product Improvement*) a systémovou modernizací jednotlivých složek. Například iniciativy „digitalizace bojiště“ a technologie C⁴I je používáno k integrování digitálních dat horizontálně napříč bojištěm mezi bojovými, zabezpečujícími a týlovými jednotkami, od velitele dolů až k jednotlivému vojákovi. Tato integrace umožňuje pohled na celé bojiště v reálném čase.

▲ Informační válka

V budoucích operacích bude tím rozhodujícím získání informační převahy. O tomto známém tématu jenom stručně. Podle bývalých koncepcí plánování vojenské kampaně integrovalo letecké, pozemní a námořní operace. Nové koncepce k těmto operacím ještě připojila operace informační války, aby zaútočila na nový rozhodující úsek boje (*centre of gravity*) - na informace. Armáda se tradičně zaměřovala především na zbraně, které pro ni představovaly značné nebezpečí. Podle nové koncepce se zaměřuje na informační cíle - senzory, komunikační prostředky, velitelská stanoviště ap. - aby tak tím, že rozvrátí efektivní řízení zbraní a sil představujících ohrožení, získala vyšší operační zisk.

Na podporu operací informační války budou vylepšovány stávající možnosti narušování velení a řízení (C²) nepřítele. Podle staré koncepce byly pro radioelektronický boj (REB), např. rušení nepřátelského spojení a senzorů, k dispozici pouze omezené prostředky REB, a to pouze na relativně velmi malém území, často s rizikem rušení vlastních zařízení. Podle

nové koncepce bude nadvláda v éteru získána vynikajícími systémy REB, které budou selektivně rušit a klamat nepřátelské prostředky, aniž by rušily vlastní zařízení. Současně bude integrovaný systém rádiového průzkumu a rušení IEW hledat velitelská stanoviště protivníka, aby mohla být fyzicky zničena. Další prvky C²I, psychologické operace (PSYOP), klamání, operační bezpečnost (OPSEC) budou také synchronizovány s REB a ničením, aby synergeticky degradovaly systémy velení a řízení protivníka. Nedestruktivní metody proti C² budou hrát důležitou roli při úsilí odradit určitou stranu od nepřátelství a při mimoválečných operacích OOTW (*Operations Other Than War*).

▲ Ochrana informací

Týká se moderních zbraňových systémů a systémů řízení a velení, spojení, předávání zpravodajských informací, jejich citlivosti (= stupně utajení). Ochrana informačních zdrojů je nejvyšší důležitosti a představuje klíčový faktor pro vítězství v informační válce. Tato oblast představuje desátý prvek změny. Podle starých koncepcí byly informace chráněny v rámci infrastruktury, která sestávala většinou z jednoúčelových speciálních centralizovaných computerů operujících v uzavřených počítačových sítích. Když technologie computerů a telekomunikací předstihla vývoj několika úrovně bezpečnostní technologie (MLS), nastala nová situace, která si vynutila dělení informací podle různých úrovní utajení a vývoj zvláštních sítí pro logistiku, velení a řízení a informace vojenského zpravodajství.

Rozšíření výkonných stanic, přenosných počítačů (laptopů), další výpočetní techniky vzájemně spojené prostřednictvím rozsáhlých lokálních sítí (typu klient-server a další moderní architektury) a vzrůstající dostupnost širokých počítačových sítí jsou těmi faktory, které pohnají zásadní změny v politice ochrany informací a podpůrných technologií.

Nová koncepce předvídá naprosto decentralizované, rozptýlené a multimediální počítačové prostředí, s výkonnými pracovními stanicemi a dalším, přídatným počítačovým zařízením. Tato zařízení budou provádět rozmanité integrované aplikace (speciální podpora úkolu, grafika, elektronická pošta, zpracování textů, management databáze, tabulkový procesor, skupinový software atd.). Jejich ochrana bude zajišťována několikaúrovněovými integrovanými systémy v rámci celkové bezpečnostní architektury.

Potřeba poskytnout veliteli ohromné množství informací v reálném čase, na uživatelsky jednoduché pracovní stanici, bude pohnat vývoj bezpečnostních technologií MLS a velice posilovat vojákovu schopnost zvítězit v informační válce na bojišti.

▲ Voják

Poslední dramatická změna se týká jednotlivého vojáka a moderních informačních technologií, se kterými bude ve styku. Vojáci na bojišti měli jen omezené komunikační a zpravodajské možnosti. Rozvoj digitální technologie, miniaturizace většiny hardwarových komponent a významná zlepšení elektronických mapovacích technik ale zvyšují jeho schopnost shromažďovat informace, pracovat s nimi a předávat je dál. Nová koncepce vojáka 21. století (*21st century land warrior*) využívá letální zbraně s vysokou účinností, zařízení na noční vidění, satelity, komplexní systémy ochrany života, rozsáhlé integrované rozhraní pro velení a řízení s přístupem k celosvětové datové síti. Kapacity velení, řízení a spojení C³ (*command, control and communication*) jednotlivého vojáka zahrnují digitální hlasové spojení, identifikační zařízení IFF (*Identification Friend or Foe*), přenos obrazových informací (elektronické mapování), určování individuální polohy/navádění (systém POS/NAV) a určení polohy jednotlivého vojáka. Další softwarové aplikace na

počítači vojákoví poskytnou základnu pro kritické zhodnocení aktuálních informací, informací vztahujících se k hlavnímu úkolu, a informací, které musí být rychle předány dál.

Popsané vlivy nových technologií na roli, hlavní úkoly a funkce ozbrojených sil budou zřejmě i nadále evoluční, tj. neočekávají se velké skoky, ale nepochybně budou ovlivněny všechny funkce armády.

Nutné obranné a vojenské kapacity ovšem nemohou být udržovány na náležité úrovni, byť i pomocí nejvyspělejší technologie, jestliže se podpůrné a zabezpečovací složky budou snižovat tak radikálně, že bude ohrožena připravenost ozbrojených sil. Není možné udržovat potřebnou vojenskou sílu, jestliže budou v rámci jakési očekávané ekonomické úspory stavěny před prokázanou efektivitu nebo když bude upřednostňován jeden druh ozbrojených sil před druhým. Těchto úskalí překotných reforem jsou si Američané dobře vědomi. Proto zpráva předsedy Sboru náčelníků štábů pro amerického ministra obrany o Roli, hl. úkolech a funkcích ozbrojených sil, ze které jsme čerpali většinu materiálu pro tento článek, obsahuje závěrem i něco jako varování: „Když budeme postupovat příliš rychle či budeme provádět změny, které nemohou být rychle vstřebány, riskujeme, že můžeme zničit základ našich bojových sil. Musíme udržovat mistrovskou vyváženost, kterou jsme demonstrovali ve válce v Perském zálivu na zemi, ve vzduchu, na moři i ve vesmíru.

Americké ozbrojené síly musí být připraveny dostát úkolům devadesátých let, ale ne s nějakou miniaturní verzí vojska studené války, nýbrž se zcela novou armádou, určenou pro novou epochu.“

Použitá literatura:

- * **Army Technical Architecture**, DOA, Washington DC 1996.
- * **Roles, Missions and Functions of the Armed Forces of the United States**, The Pentagon, Washington DC 1993.
- * **The Army Enterprise Implementation Plan** (unified vision for the Army C⁴I community) Department of the Army, Washington 1994.

-red-